

1. Lovgrundlag for fremrykket ekspropriation

I Lov om udbygning af Fynske Motorvej syd om Odense (lov nr. 1607 af 26. december 2013), er der i lovens § 3 indsat en bestemmelse om, at Transportministeren i særlige tilfælde kan ekspropriere en ejendom, der berøres særligt indgribende af vejprojektet, før tidspunktet for de ordinære ekspropriationer.

Det fremgår af bemærkningerne til § 3, til det fremsatte lovforslag om udbygning af Motorvej syd om Odense (L26 fremsat i Folketinget den 2. oktober 2013), at der ved "særligt indgribende" almindeligvis sigtes til en situation, hvor det vurderes, at der er stor sandsynlighed for, at den pågældende ejendom vil blive totaleksproprieret i forbindelse med projektet.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at selv om kravet om, at ejendommen skal berøres særligt indgribende af motorvejsplanerne, er opfyldt, skal også betingelsen om, at der skal være tale om et særligt tilfælde, være opfyldt, førend transportministeren på anmodning fra ejeren kan ekspropriere de pågældende ejendomme på et tidspunkt forud for de ordinære ekspropriationer.

Som eksempler på særlige tilfælde nævnes, at en fremrykket ekspropriation kan afværge væsentlige økonomiske konsekvenser for anlægsmyndigheden, eller at ejendommen af ejeren ønskes overtaget af særlige personlige årsager, herunder sygdom, alder, familieførøgelse eller andre sociale forhold. Forventede ændringer i ejendomspriserne kan ikke i sig selv anses for at udgøre en væsentlig økonomisk konsekvens.

En fremrykning af ekspropriation vil som udgangspunkt kun komme på tale, hvis ejeren af den pågældende ejendom anmoder herom.

Ved delegation fra Transportministeriet (22. april 2024) træffer Vejdirektoratet afgørelser efter § 3 i lov om udbygning af Fynske Motorvej syd om Odense om imødekomme af anmodninger om fremrykket ekspropriation.

Vejdirektoratet skal bemærke, at der ud fra et ligebehandlingsprincip benyttes en bredere fortolkning af begrebet "særligt indgribende" ved behandlingen af sager, for at sikre en ensartet praksis i forhold formålsparagraffer i andre anlægslove og senest vejloven.

Med vedtagelsen af vejloven (lov om offentlige veje - nr. 1520 af 27. december 2014)¹, er der i § 45 indsat en generel bestemmelse om overtagelse af ejendomme. Intentionen er, at der i fremtidige anlægslove mv. henvises til vejlovens § 45.

Forskellen mellem anlægsloven for udbygning af Fynske Motorvej syd om Odense og vejloven er, at begrebet "særligt indgribende" har et videre anvendelsesområde.

Kriterierne for overtagelse af en ejendom efter Vejlovens § 45 er:

¹ I dag lbk. nr. 421 af 25. april 2023

*§ 45. Transportministeren kan efter anmodning fra ejeren i særlige tilfælde overtage en ejendom, der berøres **særligt indgribende** af en projekterings- eller anlægsaktivitet i forbindelse med projekteringen eller anlægget af nye statsvejsanlæg eller ændring af bestående statsvejsanlæg, før tidspunktet for de ordinære ekspropriationer, hvis ejendommen ikke kan afhændes på normale vilkår.*

Det fremgår af bemærkningerne til det fremsatte lovforslag L 20 om lov om offentlige veje m.v. (fremsat i Folketinget den 8. oktober 2014), at det ved særligt indgribende, er en situation, hvor det vurderes, at der er en betydelig risiko for, at den pågældende ejendom senere vil blive totaleksproprieret. Det vil ikke være et krav, at det forventes, at ejendommen vil skulle totaleksproprieres. Det vil derfor kunne komme på tale, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, at staten overtager et areal, selv om ejendommen kun delvist forventes eksproprieret, eller hvis ejeren påføres væsentlige ulemper i forbindelse med aktivitetens gennemførelse. Det indebærer, at den forventede delvise ekspropriation eller de ulemper, som aktiviteten indebærer, skal have et betydeligt omfang.

Forskellen er fremhævet med dobbeltunderstregning, hvor det fremgår, at en ejendom/ejer, kan blive påført så store gener i forbindelse med anlæggets gennemførelse (anlægsarbejdet) eller påført så store gener, at det samlet set vil medføre en totalekspropriation af ejendommen.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne, at selv om kravet om, at ejendommen skal berøres særligt indgribende af aktiviteten, er opfyldt, skal også betingelsen om, at der skal være tale om et særligt tilfælde ligeledes være opfyldt, før der kan gennemføres overtagelse / ekspropriation (i lighed med anlægsloven for udbygning af Fynske Motorvej syd om Odense).

Følgende kriterier skal derfor begge være opfyldt:

1. Ejendommen berøres særligt indgribende af en projekterings- eller anlægsaktivitet, hvor der er betydelig risiko for, at ejendommen vil skulle totaleksproprieres eller deleksproprieres i et omfang, som vil påføre ejeren væsentlige ulemper og have et betydeligt omfang.
2. Når der foreligger særlige tilfælde, det vil sige, at ejeren har særlige personlige årsager til at ønske ejendommen overtaget før de ekstraordinære ekspropriationer. Disse grunde kan være f.eks. være sygdom, alder, familieførøgelse eller andre sociale årsager.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]